

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtnoletna . . . „ 0.75
Posam. števil. „ 0.10

Štev. 39. V LJUBLJANI, dné 27. avgusta 1909. Leto IV.

Rdeči morilci, roparji, požigalci in sramotitelji mrličev.

Vse laži in zavijanja glede na divjanje barcelonskih socialnih demokratov proti katoliškemu samostanu, proti katoliškemu duhovniku, onečaščenje nun, o pribijanju mežnarjev na križ, našim socialno-demokratskim pisarjem nič ne pomaga. Naj se smešče pred svetom, češ, da niso divjali socialni demokratje v Barceloni, ko ves svet zna, da so ravno barcelonski socialni demokratje bili tisti, ki so vprizorili gonjo in morijo barcelonskih katoličanov.

Kam dovede socialna demokracija s svojim, katoličanstvu in krščanstvu sovražnim duhom, nas je naučilo počenjanje socialno-demokratske barcelonske sodrge. Vse laži ne operejo dejstva, da so postopali v Barceloni socialni demokratje tako, kakor postopajo pravi roparji.

Naj slovensko krščansko-socialno delavstvo izvé še nekaj podrobnosti, s kako slastjo in kako olikano so divjali barcelonski socialni demokratje. Posnamemo nekaj podatkov, ki jih je podal Luigi Barzini v »Corriere della Serra«.

V Barceloni je veliko lepih, modernih samostanskih stavb. Socialno-demokratsko in liberalno časopisje je netilo sovraštvo proti samostanom. Ubogo, zapeljano delavstvo so za to socialno-demokratski plačani lopovski voditelji, ko so jih vpijanili, nahujskali proti njim. In napadli so nato samostane. Delali so tako-le: Pripeljal se je pred samostan s kolesom rdeči vohun. Hitro je izginil, ko se je prepričal, da ni vojakov blizu. Nato so poslali socialni demokratje pet do šest smrkovcev s petrolejnimi vrči, petrolej so polili po samostanskih vratih in jih zažgali. Za njimi so prišli drugi. Seveda je druhal narasla. En dan je zažgala socialno-demokratska svojat 18 samostanov. Tudi cerkve so porušile tiste socialno-demokratske drhali, ki vedno vpijejo in kriče, da jim je vera zasebna stvar. Seveda so oropali socialni demokratje, kar so le mogli.

Socialno-demokratska drhal se je osobito obnesla v samostanu Sv. Magdalene. Socialno-demokratski požigalci so zažgali samostan. Stikali so po pogorišču in zadeli na zazidane grobove. »Smostansko zakladnico smo našli,« je tulila krvi pijana socialno-demokratska roparsko požigalska drhal. Razstrelili so zid. Zagledali so mrtvaške krste pred seboj. Za hip so divje tolpe pred veličastjo smrti preseneteno omknilile. A le za trenutek. Socialno-demokratska olika je že taka, da bi se je sramoval pri nas najpropalejši šnopsar. Za to so skrbeli rdeči voditelji in ukazali naval na — truge. S kamni in puškinimi kopiti so razbili truge. 14 jih je bilo, v katerih so ležale s sklenjenimi rokami

mrtve nune. Socialno-demokratska drhal jim ni privoščila večnega počitka. Mrtve nune so izvlekli iz trug, s satanskim smehom so postavili nekaj mrtvih nun k samostanskim durim in jim dali puške v prekrižane roke, druge mrtve nune so pometali v veže sosednjih hiš.

Taki so socialni demokratje. Niti mrličev ne spoštujejo. Naši tudi hodijo po potih, ki dovedejo do takih žalostnih dogodkov, kakršne so doživeli Barcelončani. Socialni demokraciji ni nič za delavske koristi. Gre se ji v prvi vrsti za boj proti krščanstvu, proti katoličanstvu. Zato brezobziren boj bratcem in sestram barcelonskih socialno-demokratskih roparjev, požigalcev, morilcev in onečaščevalcev mrtvih nun. Boj bratcem tistih barcelonskih socialnih demokratov, ki so morili katoliškega duhovnika, onečaščali nune, požigali cerkve in samostane, pribijali na križ katoličane. Nočemo in hočemo preprečiti take nečloveške prizore, kakršne je uganjala barcelonska socialno-demokratska svojat!

Tobačno delavstvo.

† **Prelat Rozman.** Vsi in vse smo ga poznale. Kako li ne? Saj je bil predsednik našega »Katoliškega društva za delavke«, društva, iz katerega je vzknila tudi strokovna organizacija ljubljanskega tobačnega delavstva ob času, ko ni bilo ne duha ne sluha o kaki socialno-demokratski skupinčki v naši tvornici. Rajni prelat Rozman. Ni ga več. Neizprosna smrt je utrgala nit življenja njemu, ki je radostno kljub mnogim svojim poslom prevzel na svoje rame težko butaro predsedstva »Katoliškega društva za delavke«. In nosil je butaro do prerane svoje smrti. Spomini se nam vzbujajo, ko pišemo te-le vrste o rajniku, ki je bil med prvimi naročniki »Naše Moči«. — »Nov delavsk list, ga naročim takoj, pošljite, takoj plačam, koliko stane,« — zvest mu je ostal do smrti, kakor »Katoliškemu društvu delavk«. Njegovo požrtvovalno delo v društvu je znano. Kako rad je zahajal visoki cerkveni dostojanstvenik v družbo delavk. Pri predstavah in koncertih katoliškega društva za delavke je najpozornejši sledil prireditvi. Veselje mu je žarelo iz oči in glasno je klical delavkam: »Dobro!« — Pri izletih, kako skrbno je gledal, da ni bila nobena delavka prezrta. »Imasta jesti?«, je vprašal nekoč pred leti prijateljici na Žalostni gori. »Imava.« »Dobro. Jejite, pridni bodita, zabavajta se!« Društvo, izpovednica, reveži, bolniška postelja, to so bili priljubljeni prostori vzor duhovnika, rajnega prelata Rozmana. R. I. P.

• **Tako se ne sme postopati.** Popolnoma brez strasti hočemo to-le zapisati na naslov organizacije paznikov in delovodij c. kr. tobačne ljubljanske tvornice. Zgodilo se je nekaj te dni v tvornici, česar ne moremo odobravati in kar moramo pograjati. Neki član nadzornega osebja je izpodmaknil stol neki delavki. Dotičnik ima tudi nelep navado, da obklada delavke s pridevki, ki se jih izogiba vsak olikani človek. Tako postopanje se sicer obsoja samoobsebi, meče, žal, tudi slabo luč na nadzorno osebje. Organizacija delavska skrbi za vedno večjo izobrazbo in oliko med delavstvom. Prostaški izrazi, prostaško postopanje dotične osebe nasproti delavkam kaže, da je delavstvo olika-

nejše, kakor tisti, ki naj je nadzoruje. Pozivamo delovodje, da pojasnite dotičniku stališče po zasluzenju. Ne gre in ne gre, da bi kdo delavki materi izpodmikal stol, ne gre, da bi kdo obkladal delavke s prostaškimi psovki.

Proti brezobzirnemu kaznovanju v ljubljanski tobačni tvornici smo prisiljeni, da izpregovorimo nekaj jako resnih besedi. Pripetil se je te dni slučaj v ljubljanski tvornici, ki ga ne moremo nikakor odobravati, slučaj, ki ga moramo najstrožje grajati, slučaj, ki naj se nemudoma popravi. Neka delavka, ime je postranska stvar, v kategoriji prejemalk je bila obsojena na odstavljenje od službe na dobo desetih delovnih dni in obenem odstavljena kot prejemalka in uvrščena v vrsto navadnih delavk. Kaznovana je bila delavka tako hudo, ker je nosila sodelavkam vino v tvornico. Nočemo se pečati z vprašanjem, je-li umestno, da se tako ostro postopa z delavko zgolj zato, ker je storila stvar, ki v duhu delovnega reda za c. kr. tobačne fabrike ni kdosi gavedi kako hud prestopek. Saj določa 4. odstavek § 12. delovnega reda dobesedno: »Použivati pa se smejo druge pijače (pivo, vino, mošt itd.) v količinah, ki ne presegajo zmerne potrebe...« Znan nam je zadnji odstavek § 32, ki določa: »Ob zlorabah lahko fabriško načelstvo začasno ali trajno prepove uživati v fabriki opojne pijače«. Naš list zastopa po svojih tradicijah načelo abstinence. Prav bi bilo po našem mnenju, da postanejo vsi delavci, vse delavke člani »Abstinenta«. Omejeni kljub temu nismo tako, da bi ne znali, da se abstinence s silo delavstvu ne more in ne sme vtepati v glavo. Abstinence je stvar prepričanja, stvar, ki se je more okleniti le človek iz polnega prepričanja sebi in svojim sobratom in sosestram v prid in korist. Izkratka: spoštujemo osebno svobodo in voljo posameznika. Abstinence propaganda mora stremeti za tem, da se zanjo pridobe posamezniki. Sila ni dobra. Umestna tudi ne popolna prepoved o uživanju vina, piva, seveda v zmernih mejah. Neumestna bi bila taka popolna prepoved zato, ker delovne dvorane v ljubljanski tvornici, kakor tudi priprave za zračenje niso zadostne. V poletni vročini delavstvo zato jako veliko trpi. Umevno, da zato za olajšanje vročine rado spije požirek piva, požirek vina. Povzroča to pravzaprav tobačna uprava sama, ker iz neumestne lakomnosti ne uvede takih zračilnih priprav v tvornici, ki bi delavstvu omogočile zdrav, svež, hladen zrak. Zato tudi ne kaže proti vino- in pivopitju v zmerni obliki nastopiti z drakonično strogotostjo. Zdaj se pa hočemo pečati s kaznovano delavko in s kaznijo, ki se ji je odmerila. Ostri izrazi nam silijo v pero, a hočemo se krotiti in vpoštovati predpise dostojnosti, dasi je po našem mnenju v duhu delovnega reda kaznen sama kot taka neutemeljena. A če so že hoteli napraviti svarilen zgled, ne bi bili smeli s kaznovano revico tako kruto in naravnost rečeno protipostavno postopati. Vsak sodnik, predno izreče obsodbo, mora vpoštovati obtežilne in olajševalne okolnosti. Posebno obtežilnega ne najdemo nič. Stara navada obstoja, kar stoji tvornica, da se nosi v tvornico vino in pivo. Odpravila se tudi s kruto silo ne bo, ker sila rodi vedno protisilo, osobito še, če pravzaprav delovni red tega ne izključuje. Olajšalni razlog, tako tehten, da bi se bili morali sodniki pri odmeri kazni ozirati nanj. Ozirati bi se bili morali sodniki tudi na delavkino stanje. Mati je več otrok. Poštena žena, ki ji nihče ničesar očitati ne more. Prejemalka tudi že več let, kar bi ne bila mogla nikdar postati, ako bi bila slabo kva-

lificirana delavka. Sodniki bi se bili morali ozirati tudi na to, da je dobila revica pri delu protin v tvornici. Na vse to se njeni sodniki niso ozirali, ker če bi se bili, bi ne bili smeli izreči tako krute obsodbe. Ker se pa na vse to niso ozirali, so postopali lahkomišljeno, ne s tisto resnostjo, ki jo mora imeti sodnik, kadar izvršuje, če tudi v disciplinarni preiskavi, vzvišen svoj poklic. Obsodba sama kot taka ni postavno utemeljena. Obsojena je bila delavka, da se odstavi od službe za dobo desetih delovnih dni in da se odstavi kot prejemalka. Za odmero kazni je merodajen § 32. delovnega reda za c. kr. tobačne fabrike. Kazni, da se delavec degradira, ne pozna. Pozna zgolj ukor, denarne kazni, odstavljenje od službe do 3, oziroma 18 delovnih dni in odpust iz službe. Postopalo se je torej v tem slučaju skrajno lahkomišljeno, ker se je delavki naložila kazen, ki jo delovni red ne pozna. Še več, postopalo se je skrajno lahkomišljeno, ker se je celo prezrl zadnji odstavek § 32., ki določa: »Naložiti hkratu več kazni na eni osebi ni dopuščeno«. Ne pozivamo državnega pravdnštva, naj zasleduje delavkine sodnike zaradi zlorabe uradne moči (Missbrauch der Amtsgewalt), ker so sodniki postopali po našem mnenju v dobri veri, dasi so prezrli tehtne predpise delovnega reda, zato tudi obsodba ni pravilna, ker je pravno popolnoma pogrešena. Delavka je za en pregrešek bila trikrat kaznovana. 1. Z odstavljenjem od službe, 2. je bila odstavljena od službe kot prejemalka in 3. izgubi pokojnino, ki ji gre kot prejemalka. Z ozirom na navedene razloge pričakujemo, da se v tej zadevi vporabi določilo 4. odstavka § 39. delovnega reda, ki določa: Na drugi strani lahko predsednik ustavi izdajo sklepa. Končno izjavimo, da nismo bili poučeni o zadevi po kaznovani delavki, ki ni s tem sestavkom v nikakršni zvezi. Šlo se nam je za pravico in resnico, ko smo to-le zapisali, zato pričakujemo z vso odločnostjo, da se storjena krivica nemudoma popravi.

Z ozirom na kazni zahteva naša tobačna organizacija v svoji spomenici: Končno prosi delavstvo, naj se odpravi zistem visokih denarnih kazni, kakor tudi, naj se omilé določila disciplinarnega reda. Predvsem se pa prosi, naj se čimpreje izpremeni § 5. poslovnega reda. Osobito pretrdo je določilo, da se razruši službeno razmerje brezpogojno pri delavstvu, ki je bilo kaznovano zaradi kakega pregreška. Vsak delavec tiči v vedni nevarnosti, da je morebiti za čisto mal prestopok dvakrat kaznovan. Nujno je zato potrebno, da se § 5. primerno izpremeni in naj se vsak posamezen slučaj kakega kaznovanja presodi bodisi po tvorniškem ali glavnem ravnateljstvu in po finančnem ministrstvu, če je po normalih, ki naj se za to izdajo, tako, da se razruši delovno razmerje brezpogojno.

Prometna zveza.

Kresnice. Dragi mi tovariši, kmalu bode prišel dan, da se snidemo krščanskosocialni železničarji v beli Ljubljani. Prišel bode dan, da pokažemo tudi mi železničarji, da tudi v naših srcih še živi čut verske vzgoje, katero nam je zasadila skrbna mati v naša srca v otročjih letih. Pokazali bomo, da se nismo pustili omajati v viharju življenja svojega prepričanja, dasi pritiskajo nasprotniki od vseh strani na nas, da bi nam vzeli naše najdražje. Vse jim ni dosedaj nič pomagalo, ne terorizem, ne grožnje, pa tudi s prstom so kazali na nas, kakor na ubijalce in morilce, in tudi njih prazne obljube in nade, vse je bilo le bob v steno, ki so nam jih obetali, ostali smo trdni v svojem prepričanju dosedaj in Bog bo dal, da ostanemo še zanaprej trdnejši. Zato pa, dragi tovariši železničarji, pridite vsi, ki ste člani »Prometne zveze«, pridite vsi trezno misleči, ki vas še ni premotila banda, pridite tudi tisti, ki ste že omajani v svojem prepričanju, pa vendar še ne trobite v rdeči rog in imate še iskro verskega čuta, da se vam utrdi zanaprej. Na agitacijo po poštemem, vsak naj pridobi vsaj dva tovariša, da jih pripelje s seboj, agitirajte na vso moč, pa ne z grožnjami in tepenjem, kakor delajo nasprotniki. Naj ne bo kraja, koder teče železna cesta, da bi ne bilo krščanskosocialnih železničarjev na tem shodu. Dragi tovariši, skrbite, da nas bo prišlo toliko, da bo premajhna dvorana »Uniona«. Krščanski železničarji pokažimo 5. septembra, da nočemo tako plesati, kakor nam godejo rdeči sodrugi, pokažimo, da smo trdni v svojem prepričanju tudi če ga je treba javno pokazati. Še enkrat vas pozivljam vse krščanskosocialne železničarje od vseh strani naše lepe Slovenije, pridite, da se okrepimo za nadaljnje delo in boje. Torej na svidenje 5. septembra ob pol deseti uri v Ljubljani. Tovariš.

V nedeljo, dne 5. septembra t. i. ob pol 10. uri dopoldne se vrši v prostorih S. K. S. Z., hotel »Union«, **II. shod slovenskih krščansko mislečih železničarjev.** Spored je velevažen in ga naznamo prihodnjič. Na shodu govore državni in deželni poslanci. Brez vabila vstop na shod ni dovoljen. — Kdor bi ne dobil v kratkem vabila, naj se oglasi na uredništvo »Naše Moči«. Vabila bodo razdelili načelniki »Prometne zveze«.

Železničarji, dne 5. septembra t. i. je naš dan! Vsi, ki pošteno krščansko mislite, vsi, ki ne odobrovate gonje in terorizma strank, ki se hočejo po krivici imenovati stranke železničarjev, pridite v obilnem številu na shod! To bo shod, na katerem se bomo jasno in odločno pogovorili o naših težnjah, in kako tem našim težnjam in krivicam odpomoči. Pokazati pa hočemo tudi odločno in jasno našim nasprotnikom, da je mnogo železničarjev, ki ne trobijo v socialno-demokratski rog, ki nočejo nositi svojih trdo prisluženih kronic v nikdar sito judovsko socialno-demokratsko bisago. Pokazati hočemo, da smo zvesti sinovi naših očetov, ki so bili zvesti svojemu jeziku in svoji krščanski veri. Pokazati pa hočemo tudi odločno, da si hočemo v trdni in poštenu organizaciji, ki mora biti na krščanski podlagi, pomagati do boljših razmer. Zato na dan vsi, ki pošteno in krščansko mislite! Ne bojte se zasramovanja in obrekovanja nasprotnikov, ampak z močnim nastopom pokažite, da se ne bojite nasprotnikov, ampak da kot poštenu krščanski železničarji nikdar nočete zatajiti svojih krščanskih in stanovskih načel. Dan 5. septembra je naš dan, železničarji, zato na shod v Ljubljano!

Med brati in sestrami.

Pojasnilo. Dobili smo in objavljamo: Ker se razširja neka prav nesramna laž, ki jo trošijo naši socialni demokrati med delavce, sem prisiljen sledeče pojasniti iz seje načelstva bratovske skladnice, ki se je vršila v petek, dne 13. avgusta 1909. Med drugimi manj važnimi točkami je bila pred vsem za delavce važna točka začasno posvetovanje o premembi pravil. Resolucija, poslana s političnega shoda krščanskosocialnih delavcev se je po mojem mnenju vpoštevala le toliko, da se je na dnevni red dejala, za kar moramo biti že hvaležni, da se je vsaj enkrat pričelo to važno gibanje, ki pa po mojem mnenju ne sme nikdar prenehati. Resolucija se je naravnost zavrgla, ker ni imela nobenega osebnega podpisa, kar se meni zdi naravnost nerazumljivo. Seveda, to bi bil maldosten zadržek, ako bi si vodstvo tovarne dalo dopovedati, v kakšni bedi in pomanjkanju živijo ostareli in onemogli delavci, ki so svoj blagor žrtvovali vse, da se po vsej pravici vsaj nekoliko izboljša njihov žalostni položaj, seveda zakonitim putem. Da se s tovarišem S. Bertoncejnom nisva spuščala v podrobno debato, je glavni vzrok ta, ker nisva dobro podkovan v nemškem jeziku, kar tudi odločno izjavljava, da ako se nama ne zagotovi dvojezično razpravljanje, se sploh nobene seje ne udeleživa več. Upava doseči, kar zahtevava, vloge pajaca sploh ne marava igrati, ker smatra stvar za zelo važno, kajti vsaka napačno tolmačena beseda bi kaki važni stvari znala veliko škodovati. Seveda socialni demokrati so kakor ponavadi to priliko hitro porabili, da so naju razupili za kimavca in da samo pritrjujeva načelniku ali podnačelniku, in s tem hoteli izbrisati madež, ki ga je napravil Ogris s tem, da je bil hitro pripravljen glasovati za porabo od 70—90 tisoč kron iz blagajne, katerih bi delavci nikdar več ne videli. Midva pa odločno izjavljava, da ker nisva razumela, tudi kimala nisva in tudi nikdar ne bova. Sodrug Ogris je predložil neke vrste načrt, ki je pa po teh pravilih neizvedljiv; priznati mora, da sem mu to povedal še predno se je seja začela in to je povdarjal načelnik Trappen, to je priznal tudi Ogris sam, zato je pa tudi omenjeni načrt umaknil, ne da bi bil zahteval, da naj se da na glasovanje. Potem pa kričijo in lažejo med delavci, da »ajmohtarji« niso hoteli glasovati za izpremembo pravil, katere on v svojem načrtu sploh nič omenil ni. Bertoncej pritrđi namestniku Pongratzu, ki povdarja, da bi bilo nespametno za sedaj o tem kaj obravnavati in se samo blamirati, kajti kaj nam pomaga napravljati načrte, ki so po državnem zakonu neizvedljivi in to bi morali vedeti tudi socialni demokrati. To je torej vzrok tistega kimanja in pritrjevanja, ki se nama tako zlobno očita, ker ne marava na socialnodemokratsko povelje streljati nespametnih kozlov. Sploh se mi pa zdi čudno, zakaj da se ravno na naju razliva vsa jeza, saj je bilo vendar še več drugih sodrugov navzočih pri seji, ki so ravno tako

opravičeni spuščati se v debato in staviti predloge, kakor midva. Načelnik Trappen povdarja, da glede starih članov, tistih, ki so vstopili pred 93 letom, bi se po teh pravilih dalo nekaj napraviti, ako bi se izračunalo glede prispevkov na vsakega člana. Namestnik Pongratz odgovarja, da nima še sestavljene statistike članov, po kateri bi se stvar uredila. Glede novih članov, ki so vstopili po 93 letu pa predlaga Bertoncej, naj bi po tabeli II., kakor po I. tudi podjetje toliko prispevalo. Načelnik Trappen se sklicuje na splošno starostno zavarovanje, da bi se zaždal ne izplačalo stvar predugačiti. Stvar bi z največjim veseljem pozdravil, sicer pa dvomim, da bi bila zadeva v tako naglem tiru, in tega gotovo načelnik sam ne veruje. Ogris se jezi na poslance v državnem zboru, a pri tem je gotovo pozabil, da zadeva splošnega zavarovanja leži v zato izvoljenem odseku, v katerem so bili zastopani po večini socialni demokrati, in ta odsek je imel o tej važni zadevi kakor vemo iz raznih poročil, menda eno samo sejo; zares vsa čast tako požrtvovalnim poslancem. Na podlagi omenjene resolucije, ki sem jo čul samo na shodu, ne pri seji, sem predlagal, z namenom, odločno zahtevati, dati na glasovanje sledeči predlog: V najkrajšem času naj se skliče izredni občni zbor in tam naj se izvoli poleg načelstva poseben odsek za izpremembo pravil in naj se stvar takoj prične. Pongratz mi je odločno oporekal, da se sploh noben odsek volil ne bo, da načelstvo bratovske skladnice nima pravice se vtikati v državne zakone in da sploh nima namena istih prenarediti, in da so pravila bratovskih skladnic splošni državni zakon, ki velja za vse, po celi Avstriji, in da imamo za izpremembo državnih zakonov svoje politične organizacije, ki so zmožne kaj takega doseči. Gotovo je Pongratz hotel reči, dobro se organizirajte, ako hočete kaj doseči. Ker nisem maral z glavo zaletavati se v zid in gaziti državne zakone glede bratovskih skladnic in v tem oziru obtičati v blatu, iz katerega bi se mogoče ne mogel takoj izkupati, sem tudi jaz odnehal s svojo zahtevo do tedaj, da dobim natančnejših informacij. To vem, da so bratovske skladnice splošni rudarski zakon, dvomim pa, da bi se ne dalo izpremeniti, saj vendar tovarne za izdelovanje železa niso rudniki ali rudokopi, to mora priznati vsako ministrstvo, čeprav imamo nekaj namišljenih rudarjev, katerih nastopa jaz nisem nikdar odobraval. Mogoče bo ta izraz nekaterim nekoliko prenapet, pa nemorem kaj zato. Ako je stvar odvisna res od političnih organizacij, bomo pa krščanski socialci gotovo storili svojo dolžnost, vendar po mojih mislih bi bila socialnodemokratska stranka s svojimi poslanci prva dolžna zavzeti to važno stališče, da bi bilo vendar že enkrat za delavce kaj koristnega za pokazati, ne pa vedno ponižno pihati vročo kašo, ki jo kuha »nižjim slojem«, zlasti nam Slovencem sovražna vlada. Dobro se še spominjam, ko sva govorila dan pozneje, ko se je vršila imenovana seja, z Ogrisom v navzočnosti dveh drugih delavcev, kako je povdarjal skupen nastop in složno delo, in da naj se opuste vsi napadi po časopisih, da to škoduje ne le posameznim osebam, ampak celi stranki, in se s tem ovira uspešno gospodarsko delo. Jaz seveda sem mu z veseljem pritrđil s povdankom, da bi Bog dal tako, seveda mi niti na um ni prišlo, da se bom moral takoj zagovarjati in odbijati od sebe zlobne socialnodemokratske laži, kajti v istem času, ko sva midva s sodrugom Ogrisom to govorila, je sodrug Faletič razlival cele goliče gnojnice name in na tovariša Bertonceja, kakšno blamažo so napravili »ajmohtarji« pri seji, da niso hoteli glasovati za izpremembo pravil tako, da so me celo delavci mojega mišljenja sumljivo popraševali. Taka je torej sloga in edinstvo socialnih demokratov. Spredaj prijazno božati, zadaj pa s kolom udrihati, čeprav pri tem trpi splošno delavstvo in to so dosegli sedaj s svojimi lažnjivimi napadi, kajti jaz nočem nobenega stika s takimi lažnjivci, cunja, v katero bi ti hinavci radi brisali svoje umazano-lažnjive gobce, nočem biti. Faletiču pa zopovedovati ne maram, pač pa mu svetujem, mesto laži o »ajmohtarjih«, naj rajši kot član nadzorstva uvede pobotnice, po katerih bo mogel natančno nadzorovati račune bratovske skladnice. Znidaršiču pa bodi povedano, da naj nikar ne skrbi, odkod bova midva z Bertoncejnom penzijo dobila, on naj pazi na svojo prodajalno, ne pa na delavski konsum, ki mu prav nič mar ne gre. Zelo dvomim, če ima kot socialnodemokratski štacunar tako urejeno, da bi iz prodajalne dajal penzijo svojem odjemalcem. Odločno izjavljam, da če tudi ga nič ne dobim, grem odločno preko vseh socialnih demokratov svojo začrtano pot kršč. socializma z namenom, delati za splošni blagor delavskih koristij. Le spletajte umazane laži, kolikor vam drago, saj škodovalo meni in

tovarišu Bertoncejnu ne bo prav nič, pač pa zna škodovati vam samim, največ pa splošni delavski zahtevi, kajti pripravljena sva bila v gospodarskih delavskih zadevah iti z vami čez drn in strn, in to seveda mirnim zakonitim potom, v lepi slogi in edinstvi skupno delati za splošni blagor delavskih koristij. Kar naenkrat pa ste iz grde strankarske sebičnosti, z umazanimi lažmi pokazali, da nimate pravega smisla za kako skupno pozitivno delo, zato pa nobene ožje zveze z vami, pač pa sva pripravljena vsestransko podpirati vsak pameten, za delavce koristen predlog, če pride tudi iz rdečega tabora. O izjavi sodruga Ogrisa glede gradbe delavskih stanovanj z delavskim denarjem iz blagajne bratovske skladnice prihodnjič. Tako, rdeči bratci! Zdaj pa le razlijte vso gnojnico name, kar jo vaši umazani listi morejo prenesti. Prav nič se je ne bojim, izjavljam pa že naprej, da vse, kar se bo o stvari kot taki drugače povedalo, bo vse, kakor ponavadi, zlagano. To povdarjam. Ivan Krivec, član načelstva bratovske skladnice.

Z Jesenic. Nekaj povsem novega — pardon — starega! Čujte! »Naprej« — pardon — »Nazaj« je znorel pretekli teden. Zdravniki, ki ga opazujejo, pravijo, da ni upanja kakega okrevanja, ker ima tudi v želodcu velikanskega raka, zato tudi izbruhava vsakovrstno nedišečo tvarino! Kristan ga pita z »oslarijo«, iz njega pa pade ven kot kozlarija. — Ta revež že svojih lastnih otrok ne pozna več! Ubogi očka! Pravi, da »klerikalci« razgrajajo cele noči po jeseniški občini, pa so le njegovi otroci, socialni demokrati. Pravi, da »klerikalci« igrajo vsak večer prepovedane igre, sodni akti pa dokazujejo, da so zaradi takih iger kaznovani ravno socialni demokrati. Pravi, da je na Savi skoro vsako noč kdo pretepen, tega pa »Naprej-Nazaj« ne more več spoznati, da so njegovi lastni otroci tako razposajeni, da kakor ščenela napadajo mirne ljudi. Pravi, da se ljudje že oborožujejo z revolverji, tega pa ne vidi in ne spozna, da so zopet njegovi otroci tisti, ki hrepene po orožju, da bi pobili vse »klerikalce« uprav po barcelonsko. Zarezal je na župnika Skubica, češ, da je bil pri ravnateljju Trappnu in Lukmanu, ki sta kapitalista, obenem pa se v isti sapi mrzlično ogreva za Pongratza, ki leži v tovarniškem objemu in katera ga tako krepko tiščijo, da je pozabil, da je slovenskih starišev sin, in na vse kriplje podpira nemški kapital. Pravi, da so na »klerikalnem« shodu ljudje dremali, pa ta revež ne loči, da je gledal takrat svoj socialno-demokratski shod, ko je to izbleknil. Sedaj pa lahko vidite, če je ozdravljiv tak zmešanec, ki ne vé, ali je »Naprej« ali »Nazaj«, in ki ne loči več črne in rdeče barve. Nam se smili, pa kaj hočemo. — Bilanco socialno-demokratskih strankarskih davkov v kratkem doprinesemo!

Trst. Iz Berolina se poroča, da se tamkaj število službujočega osonja vedno bolj krči. Štetje omejeno je le na okraj Schöneberg, kateri je zdaj priklopljen mestu Berlinu. Statistika tisega okraja kaže, da je bilo lani 161.653 prebivalcev, ki so bili naseljeni na 2331 zemljiških parcel in razdeljeni v 42.718 družin. Iz tega je razvidno, da stanovalci Schöneberga nikakor ne živé preveč elegantno in komodno, kakor po vilah, ko manjka le malo, da ne pride dvajset strank na eno parcelo. Izmed teh 42.718 družin jih je 9635, ki imajo 11.437 poslov. Eno leto poprej, to je v letu 1907., je bilo tamkaj 158.288 duš, in vendar je imelo 9698 strank 11.633 poslov. In če gremo nazaj do leta 1904., se padanje števila služkinj še bolj vidi. V zadnjih petih letih se je torej v enem samem berlinskem okraju število za 1900 skrčilo, dočim je število duš v ravno istem okraju za 12.000 narastlo. Kakor trdijo berlinski statistiki, da je od ene strani v resnici manj delojemalk, vendar se mora pa tudi na najnovejše hišne in stanovanjske olajševalne naprave ozir jemati, kakor: osrednja in plinova kurjava, vodovod, električna luč, sesalka za prah itd., tako da tudi najbogatejši ljudje lahko štedijo pri poslih, ker njihova plača vedno narašča, kakor tudi draginja življenjskih potrebščin. Kakor v tem okraju, tako pada tudi drugod število hišnih uslužbenk in mi se očitno bližamo idealni Bellany-državi, v kateri bodo vse domače usluge le s tehničnimi sredstvi preskrbljene. Tako berlinski dopisnik. — Kaj pa me? Res, da je zdaj več olajševalne priprave, kakor poprej, je pa tudi več gosposkih »kapric«, kakor jih je bilo poprej. Dasi je zdaj skoro po vseh hišah vodovod, električna luč in plinova kurjava, vendar morajo dekleta dobro delati od ranega jutra do pozno v noč. Pa naj se tja postavi stroj za svetljenje sob ali sesalka za prah, če bo kaj naredil brez onega bitja, ki je iz mesa in krvi in ki se vporablja tudi kakor kak stroj. Služkinje nimamo v tem oziru še nobenih ko-

risti, dobiček ima le gospoda, ker sprejme manj poslov, zato pa druge bolj z delom obkłada. Ne vem, kdaj bo prišel tisti čas, ko bodo vse domače usluge storjene le s tehničnimi sredstvi? Morda doživimo še tisto idealno državo, ki bo imela vse mestne trge in ulice s korenjem potlakane, po katerih bodo letali pečeni prešiči z v hrbtu zasajenimi vilicami in nožem. Takrat pač nas ne bo potreba, a zdaj hočemo zahtevati svojih pravic!

Preska. Zaradi nastalih zaprek ne vozi poseben vlak na Sveto Goro na Angeljsko nedeljo, pač pa je zagotovljen poseben vlak na Marijinega Imena nedeljo, to je 12. septembra. Vlak odpelje ob 11. dopoldne iz Medvod. Ustavil se bo tudi v Škofji Loki, v Kranju in v Podnartu.

Iz Most pri Ljubljani. Tukajšnje »Slovensko katoliško izobraževalno društvo« je ustanovilo poseben klub, ki je priredil v nedeljo, 22. t. m., izlet na Bled, Vintgar in Dobravo. Izletnike, ki so bili povečini od omenjenega društva, sta vodila I. Tomažič in semeniščnik Snoj. Izletniki smo imeli sv. mašo na Bledu, ki jo je daroval Tomažič s krasnim govorom za izletnike. Posebno je priporočal katoliška društva Materi vesoljnega ljudstva Mariji. Na novo pozvani pri tem govoru na delo za katoliška društva, smo se podali na otok, kjer smo občudovali krasoto stvarjenja. Ob 1. uri smo imeli skupno kosilo v hotelu Zrimec. Omeniti moramo izvanredno dobro postrežbo v omenjenem hotelu. Tu smo pisali svojim prijateljem in prijateljicam razglednice na spomin našega izleta. Od tu smo se podali v Vintgar. Omeniti moram samo to, da kdor še ni videl in ni imel prilike biti vsaj za kratek čas tukaj, se mu ne more opisati ta krasota, ki jo človek z vso radostjo občuduje. Od tu se podamo na postajo Dobrava in smo se zopet odpeljali proti domu. Ko bi hoteli opisati vso krasoto, kar smo je imeli priliko videti ob izletu, bi ne zadostovalo več številčk »Naše Moči«. Za tako veliko navdušenje in veselje ob izletu se pa imamo zahvaliti omenjenima gospodoma, ki sta nam vso to krasoto natančno razkazovala.

Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani uljudno vabi na veliko vrtno veselico, ki bo dne 5. septembra t. l. na vrtu in v gostilniških prostorih g. Cotiča na Zaloški cesti št. 3. Začetek ob 4. uri popoldne. Spored: 1. Godba. 2. Petje. Igra: »Krčmar pri zvitem rogu«, burka v enem dejanju. Prosta zabava. Srečolov, Koriandoli. Korzo. Na ražnju pečeno jagnje. Kmečka gostilna, Abstinenčni paviljoni. Pevske točke poje društveni mešani pevski zbor in moški društveni pevski zbor. Vstopnina 40 vin. za osebo, za družine 1 K. Ker je čisti dobiček namenjen v društvene potrebe, se preplačila hvaležno sprejemajo. — V slučaju slabega vremena se vrši veselica na dan Malega Šmarna, dne 8. septembra. — Cenjene člane uljudno prosimo, da bi darovali za društven srečolov kak dobiček. Vsak član naj dá po en dobiček! Dobitke sprejema odbor vsak večer in v nedeljo dopoldne v društvenih prostorih v Podbojevi hiši nasproti cerkve sv. Petra. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Somišljeniki in somišljenice! Dne 5. septembra popoldne se vrši veselica šentpeterskega prosvetnega društva. Društvo je velepomembno, ker je društven namen delovati v izobraževalnem in gospodarskem smislu med svojimi člani. Dolžnost vsakega somišljenika in somišljenice je, da se te veselice gotovo udeleži in s tem odločno pokaže, da odkrito simpatizira z društvom, ki hoče tako blagodejno vplivati na prebivalstvo šentpeterske fare v Ljubljani. Zato vsi dne 5. septembra na veselico »Šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani« pri Cotiču na Zaloški cesti.

Iz Blejskega kota. Ne morem si kaj, da se zopet ne oglašim. Marsikom izmed naših rdečih bratcev gotovo ne bo prav, da sem se zopet vtaknil tu noter v to preklicano »Našo Moč«. Pa kaj to meni mar, še manj kot rdečkarjem za barcelonske razmere. Svetujemo Vam g. M., da ko boste šli iz službe domov doli na Bled, da se nikar nič ne ustavljate s tako maniro pri tukajšnjih delavcih in čuvajih, kot zadnjič. Ali mislite, da smo še vedno tako neumni, kot smo bili pred pol letom. Res smo Vam nosili nekaj mesecev težko prislužene kronice v Vašo nikdar polno bisago. Svetujemo Vam, da greste tja v Barcelono, kjer Vam je tako všeč, tam mogoče je ostal še kak star župnik v mašni obleki pri altarju, da ga pobijete, ali kak ministrant za pretepsti, ali pa še mogoče kak mežnar, da ga pribijete na križ. Tu pri nas v Avstriji takih razmer, kot so na Španskem v Barceloni, še ne boste koj čakali. Vprašamo Vas tudi, koliko imate škode s štajerskimi romarji, ker Vas tako boli, ker so prišli k Mariji Pomagaj

na Brezje. Tudi štajerski gospodje duhovni Vam lahko odgovoré, koliko so naredili dobička pri tem romanju. Tukaj se vidi, kakšni ste vi rdečkarji! Vsak uslužbenec, ako je pošten, ni zoper svojega gospoda. Ali ste vi poštene? Jaz rečem: »ne!« Ako bi bili vi zvesti uslužbenci c. kr. ravnateljstva državne železnice, bi ne bili zoper romarje, ker ima c. kr. državna železnica od romarjev največ dobička. Vprašamo Vas tudi g. M. in Sch., ali ste že kdaj čuli od nas, da bi agitirali za svojo stranko v službi ali izven službe. Ne morete nam dokazati. Kaj pa Vi? Nekega čuvaja tukaj ste prišli že prav prosit, ker je odstopil od Vas, da bi zopet pristopil. Jaz Vam garantiram, da dotičnega čuvaja ne boste imeli več v svoji sredi, ker čul sem ga sam na svoja ušesa, ko je rekel: k rdečkarjem ne več, ampak k »Prometni zvezi«. Boli vas, ker se le množimo. A zagotovim vas, da se pomnožimo po 5. septembru še bolj, ker 5. septembra gremo vsi, vsi brez izjeme na shod v Ljubljano, kjer se bomo navzeli še bolj krščansko-socialne ideje od naših voditeljev poslancev. Zato vas pozivljam vse, ki ste našega mišljenja, na dan 5. septembra, da gremo v Ljubljano na shod krščansko-socialnih železničarjev. »Naša Moč« nam bo poročala o natančnem sporedu. Tudi tebi, »Naša Moč«, bomo poročali natančno vse novice tu iz našega kota, ker dopisnik iz Blejskega kota je strašno furbčen, zato imajo pa rdečkarji strašno veselje na njega in pa na njegovega prijatelja tam gori z Dobrave. — Kršč.-soc. železničar.

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič
Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago. Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkóczy zraven rotovža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavnica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosil 25.000 ton
Amerika	24.000
President Lincoln	20.000
President Grant	20.000

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani pri g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 pri g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo furnitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES
Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska trdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu **zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče**

za cerkev, pogrebe in procesije, voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19 se najtopleje priporoča. Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1 Ljubljana Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špicerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov. Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom. Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.